

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

(пост. п. 9 від «30» 06 2022 р.)

Ректор

 А. А. Мазаракі

**ЕКОНОМІЧНА ПСИХОЛОГІЯ /
ECONOMIC PSYCHOLOGY**

**ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY**

Київ 2022

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ заборонено

Автори: *Капосльоз Г.В.*, канд. психол. наук, с.н.с.
Скуловатова О. В., канд. психол. наук, доц.

Програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри психології
15.03.2021 р., протокол № 14.

Рецензенти: *Корольчук М.С.*, доктор психологічних наук, професор;
Дупляк Т.П., кандидат економічних наук, доцент;
Міняйло В.П., кандидат економічних наук, доцент;
Іванова О.М., кандидат економічних наук, доцент;
Калениченко Р.А., доцент кафедри професійної освіти Київського
національного університету будівництва і архітектури, кандидат
психологічних наук, доцент.

ЕКОНОМІЧНА ПСИХОЛОГІЯ / ECONOMIC PSYCHOLOGY

ПРОГРАМА / COURSE SUMMARY

ВСТУП

Програма вибіркової навчальної дисципліни «Економічна психологія» призначена для навчання здобувачів освітнього ступеня «бакалавр», галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія», спеціалізацій «Психологія», «Практична психологія», спеціальності 051 «Економіка», спеціалізації «Економічна кібернетика», галузі знань 07 «Управління і адміністрування», спеціальності 071 «Облік і оподаткування», спеціалізацій «Облік і оподаткування», «Фінансовий контроль і аудит», галузі знань 24 «Сфера обслуговування», спеціальності 242 «Туризм», спеціалізації «Економіка і організація туризму».

Програму підготовлено відповідно до Стандартів вищої освіти України із зазначених спеціальностей та відповідних освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів ДТЕУ.

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни як вибіркової компоненти освітньої програми.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни «Економічна психологія» є формування у студентів системи знань про закономірності психічного відображення господарських відносин, що проявляються в формі економічної поведінки суб'єктів господарської діяльності та вплив економічних процесів на психологічні стани окремих індивідів і соціальних груп.

Завданнями вивчення дисципліни «Економічна психологія» є:

усвідомлення методологічних передумов виникнення та розвитку економічної психології;

формування у студентів системи знань щодо структурні елементів предмету економічної психології: економічної поведінки та її складових (когнітивного, афективного та емоційно-вольового факторів), психології підприємництва, менеджменту, психологічних основ бізнесу, біржової справи, грошових відносин та фінансової діяльності, психології попиту та пропозиції, психології виробництва;

набуття студентами компетентностей, щодо дослідження теоретичних та прикладних проблем економічної психології;

актуалізувати уявлення про шляхи реалізації ефективної особистісної кар'єри та стратегії і способи монетизації кар'єри.

Предметом вивчення дисципліни «Економічна психологія» є економічна свідомість та закономірності психічного відображення людиною суспільних стосунків, що складаються в процесі виробництва та споживання життєвих благ. Латентні механізми людської психіки, що визначають поведінку особистості та соціальних груп у відповідь на зміну таких економічних факторів, як ставлення до власності, інфляція, безробіття, умови найму на роботу, оплата праці, фінансові кризи, реклама тощо.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ЯК ВИБІРКОВОЇ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Знання:

основ формування, функціонування та розвитку психіки;

вміння:

аналізувати психічні явища у особистості;

аналізувати соціально-психологічні явища у малих групах, взаємодію працівників виконавчої та управлінської ланок;

узагальнювати професійні вимоги до якостей підприємця, управлінця, фахівця конкретної організації;

застосовувати методичні та практичні прийоми ефективної комунікації та спілкування у професійній діяльності та сімейних стосунках.

Навчальна дисципліна «Економічна психологія» базується на теоретичних основах і практичних навичках з дисциплін циклу професійної підготовки: «Загальна психологія» або «Психологія».

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Економічна психологія», як вибіркова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідними освітньо-професійними програмами:

✓ Психологія (ОС бакалавр, 2018)

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;	1-10
ЗК 2	Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях професійної діяльності;	2-10
ЗК 4	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;	3, 4
ЗК 5	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;	1-8
ЗК 6	Здатність бути критичним і самокритичним;	2-8
ЗК 7	Здатність приймати обґрунтовані рішення;	8,10
ЗК 8	Здатність генерувати нові ідеї (креативність);	2-8
ЗК 9	Навички міжособистісної взаємодії, здатність працювати в команді;	9,10
ЗК 10	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності;	2-9
ЗК 11	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);	9

ЗК 12	Знання та розуміння про захищеність життя і діяльності особистості, суспільства і життєвого середовища від небезпечних факторів природного і штучного характеру.	6
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК3	Знання основних понять організаційної психології, психології управління, психології торгівлі, економічної психології, конфліктології та інших галузей психології.	1-8
ФК 6	Вміння досліджувати соціально-психологічні явища і впроваджувати методи психологічного забезпечення професійної діяльності в організації;	9,10
ФК 7	Вміти адаптуватися до нових ситуацій та здатність до професійної мобільності.	10
ФК 12	Здатність усвідомлювати межі своєї компетентності та дотримуватися норм професійної етики;	10
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН 3	Ілюструвати прикладами закономірності та особливості функціонування та розвитку психічних явищ	2-8
ПРН 4.	Здійснювати пошук інформації з різних джерел для вирішення професійних завдань в т. ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.	1
ПРН 5	Здійснювати реферування наукових джерел, обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки.	1
ПРН 6	Самостійно обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.	8
ПРН 7	Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, вміння дотримуватися процедури дослідження.	8
ПРН 8	Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.	8
ПРН 9	Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для поінформованої аудиторії, формулювати розгорнутий аналіз та тези досліджень.	8
ПРН 10	Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі	8

	професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.	
ПРН 11	Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.	2-8
ПРН 15	Демонструвати навички командної роботи у процесі вирішення фахових завдань.	9
ПРН 16	Демонструвати відповідальне ставлення до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.	10
ПРН 18	Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям.	10

✓ Практична психологія (ОС бакалавр, 2020)

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	8,9,10
ЗК2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	2-10
ЗК3	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	1,8
ЗК5	Здатність бути критичним і самокритичним.	2-6
ЗК9	Здатність працювати в команді.	9,10
<i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності за освітньою програмою</i>		
СК3	Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.	2-7
СК5	Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій	8
СК7	Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації	8
СК9	Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту	9,10
СК12	Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.	1-10
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПР1	Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.	2-8
ПР2	Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.	2-7

ПР4	Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.	8
ПР5	Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.	8
ПР7	Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки	8
ПР8	Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.	8
ПР9	Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання	9,10
ПР11	Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій	10
ПР12	Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.	10
ПР14	Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.	9,10
ПР15	Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку	1-10
ПР17	Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.	9

✓ *Економічна кібернетика (ОС бакалавр, 2018)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	2
ЗК 7.	Здатність до креативного та критичного	2-8

	мислення.	
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН 2.	Демонструвати стійке розуміння принципів економічної науки, особливостей функціонування економічних систем.	1-8
ПРН 5.	Здійснювати оцінку та вибір технічних і програмних засобів реалізації економічної задачі.	8
ПРН 11.	Проводити аналіз інформаційного ринку з урахуванням особливостей маркетингу інформаційних продуктів та послуг.	8

✓ Облік і оподаткування (ОС бакалавр, 2018)

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 1.	Здатність вчитися та бути готовим до засвоєння та застосування набутих знань.	1-8
ЗК 2.	Здатність до аналізу та синтезу як інструментарію виявлення проблем та прийняття рішень для їх розв'язання на основі логічних аргументів та перевірених фактів.	8,9,10
ЗК 3	Здатність працювати самостійно та в команді з урахуванням вимог професійної дисципліни, планування та управління часом.	8,9,10
ЗК 4.	Цінування та повага культурного різноманіття.	1-7
ЗК 5.	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	9,10
ЗК 6.	Здатність бути критичним та самокритичним.	2-8
ЗК 7.	Здатність до гнучкого мислення та компетентного застосування набутих знань в широкому діапазоні практичної роботи за фахом та повсякденному житті.	7,8,9,10
ЗК 8.	Здатність спілкуватися державною та іноземними мовами як усно, так і письмово.	1-10
ЗК 9.	Навички використання сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.	1,9
ЗК 10.	Навички здійснення безпечної діяльності, прагнення до збереження навколишнього середовища.	10
ЗК 11.	Здатність презентувати результати проведених досліджень	5,8
ЗК 12.	Здатність орієнтуватися в основних нормативно-правових актах в області забезпечення безпеки, вміння обґрунтувати та забезпечити виконання у повному обсязі	10

	заходів з колективної та особистої безпеки.	
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК 12.	Здатність підтримувати належний рівень економічних знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.	1-10
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН 1.	Демонструвати базові знання та розуміння економічних категорій, законів, причинно-наслідкових та функціональних зв'язків, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.	2-6
ПРН 16.	Вміти працювати як самостійно, так і в команді. Проявляти самостійність і відповідальність у роботі, професійну повагу до етичних принципів, демонструвати повагу до індивідуального та культурного різноманіття.	8,9,10
ПРН 18.	Дотримуватися здорового способу життя, виявляти турботу про здоров'я і безпеку життєдіяльності співробітників, прагнення до збереження навколишнього середовища.	10
ПРН. 19.	Виконувати професійні функції з урахуванням вимог трудової дисципліни, планування та управління часом.	10

✓ Фінансовий контроль і аудит (ОС бакалавр, 2018)

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 2.	Здатність до гнучкого мислення та компетентного застосування набутих знань в широкому діапазоні практичної роботи за фахом та повсякденному житті, бути критичним та самокритичним.	2-6
ЗК 4.	Здатність і готовність формувати гідне ставлення до надбань історії, національної та світової культури.	1-7
ЗК 5.	Здатність працювати самостійно і в команді з використанням креативних підходів, налагоджувати комунікаційні зв'язки та міжособистісні взаємодії під час вирішення поставлених завдань	9,10
ЗК 8.	Здатність приймати рішення у професійній діяльності із дотриманням етичних норм поведінки, а також розуміти їх вплив на соціальну сферу.	8,9
ЗК 9.	Здатність здійснювати професійну діяльність із	10

	дотриманням правил і норм, що забезпечують належний рівень безпеки.	
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК 12.	Здатність підтримувати належний рівень економічних знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.	1-8
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН 3.	Вміти формулювати стратегічні і тактичні цілі розвитку суб'єктів господарювання для ефективного управління, розробляти внутрішньо фірмові стандарти, форми управлінської документації та звітності суб'єктів господарювання.	8,10
ПРН 18.	Формувати й обґрунтовувати висновки задля консультування власників, менеджменту суб'єктів господарювання та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.	2,4,5
ПРН. 22.	Вміти працювати як самостійно, так і в команді, формувати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати цілей у професійній і науковій діяльності та підтримувати врівноважені стосунки з членами колективу, контрагентами	9,10

✓ *Економіка і організація туризму (ОС бакалавр, 2020)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
К09.	Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.	4,8
<i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності за освітньою програмою</i>		
К27.	Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.	2,3,5,9,10
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПР12.	Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.	5,9
ПР19.	Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань	4,5,7
ПР21.	Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.	4,5,8
ПР22.	Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.	10

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Предмет, завдання та структура економічної психології

Об'єкт, предмет та методи економічної психології. Історія виникнення та розвитку економічної психології. Економічна психологія в системі наук. Когнітивна сфера економічної поведінки. Основні сфери і проблеми економічної психології в умовах соціально-економічних змін в Україні.

Основний завдання та методи роботи практичного психолога в різних сферах економічної діяльності.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 4

Додатковий: 2, 3

Інтернет-ресурси: 2, 6

Тема 2. Когнітивні аспекти прийняття економічного рішення.

Прийняття економічного рішення. Психологічні затрати економічного рішення. Вибір і розрахунок. Вибір й атрибуція. Невизначеність як психологічний феномен. Ризик і виграш або програш.

Ігровий та підприємницький ризик. Психологічні аспекти управління ризиками.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 4

Додатковий: 2, 3

Інтернет-ресурси: 2, 6

Тема 3. Афективні фактори економічної поведінки

Модальність (знак) емоцій та інтенсивність емоцій. Зміст емоцій. Емоційний споживчий вибір. Мотиваційно-вольовий компонент поведінки. Основні методи дослідження в економічній психології. Теоретико-емпіричний характер економічної психології. Причини невизначеності й непередбачуваності економічної поведінки. Роботи економістів, що зачіпають психологічні проблеми економічного життя.

Сучасні уявлення про структуру економічної психології. Ключові напрями, сучасний стан та перспективи досліджень в економічній психології.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3

Додатковий: 2, 4, 7

Інтернет-ресурси: 1, 4, 6

Тема 4. Психологія фінансової поведінки

Основи психології фінансової поведінки. Психологічні закономірності заощаджень та витрат. Економічна психологія сприйняття доходів і заощаджень й особливості фінансової поведінки населення.

Економіко-психологічні проблеми сприйняття населенням податкової політики й оподаткування. Оцінка податкової політики різними верствами населення: персональні, організаційні й ситуаційні фактори оцінки.

Психологічні проблеми сприйняття населенням економічної кризи в країні.
Психологічні проблеми ставлення до заощадження та марнотрацтва.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3

Додатковий: 2, 3

Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 6

Тема 5. Психологія грошей та власності

Гроші як об'єкт психологічних досліджень. Внесок психології у вивчення феномена грошей. Типи акцентуації особистості в контексті використання грошей. Фактори, що впливають на ставлення до грошей. Настанови що до грошей та їхня структура. Ставлення до грошей у різних соціальних групах. Сприйняття цінності грошей. Вплив грошей на формування особистості. Гроші в повсякденному житті. Гроші та психологічне здоров'я. Методи вивчення монетарних стосунків.

Психологія заощаджень. Проблема ставлення особистості до власності. Питання власності в психологічній літературі. Особистість та власність. Психологічна характеристики видів привласнення. Психологічні процеси руху речей у системі власності особистості.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 2, 4

Додатковий: 1, 4, 5

Інтернет-ресурси: 2, 4, 5, 6

Тема 6. Психологія споживчої поведінки

Фактори споживчого вибору. Типові ефекти споживацької поведінки. Моделі вибіркової поведінки споживача. Особистість та споживчий вибір. Основні напрямки в дослідженнях ринку споживання. Психологічні параметри товару. Прийняття рішення про покупку. Типологія споживачів. Моделі вибіркової споживчої поведінки (Модель Андріасина, модель Нікосіа, модель Ховарда-Шеса).

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3

Додатковий: 1, 3, 4, 7

Інтернет-ресурси: 1, 3, 6

Тема 7. Психологія підприємництва

Психологічні передумови підприємництва. Підприємець та держава. Етика та ідеологія підприємництва. «Образ» підприємця. Поведінка людини в економіці та її очікування. Імідж підприємця як соціально-психологічне явище. Психологічні особливості підприємництва як виду економічної діяльності.

Психологічні передумови підприємництва. Феноменологія підприємництва: синтез економічного й психологічного аспектів. Напрямки досліджень психології підприємництва. Психологічне консультування в сфері

бізнесу. Психологічний портрет підприємця. Підприємливість та пара підприємливість. Психологічні особливості молодого підприємця. Порівняльна психологічна характеристика підприємця та менеджера.

Особистість в економіці. Характер взаємин з партнерами в підприємницькій діяльності. Соціально-психологічні фактори ділової активності підприємців й успішності підприємницької діяльності. Вивчення професійно-важливих якостей підприємця. Методи діагностики професійних якостей. Шляхи компенсації професійних якостей. Мотиви вибору підприємницької діяльності. Ставлення до ризику, конкуренції й невдач. Психологічний портрет бухгалтера та аудитора.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 2, 3

Додатковий: 3, 4, 5, 6

Інтернет-ресурси: 2, 3, 4, 6

Тема 8. Дослідження економічної психології

Характеристика методів дослідження економічної психології. Роль експериментальних (лабораторних) та емпіричних досліджень в природних умовах для розуміння психологічних механізмів економічної поведінки.

Психологічні дослідження цікавості до цінних паперів. Макроекономічні дослідження психологічного аспекту грошей. Психологічні дослідження грошової поведінки дітей і підлітків у сфері споживання. Дослідження підприємницької діяльності й підприємців у вітчизняній та закордонній економічній психології.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3

Додатковий: 1, 3, 4, 7

Інтернет-ресурси: 1, 3, 6

Тема 9. Психологія ділового спілкування в економічній сфері

Сутність спілкування: його сторони, види, форми, бар'єри. Мета та функції спілкування. Форми спілкування. Структура спілкування. Специфіка міжособистісної комунікації. Комунікативні проблеми. Сутність спілкування як процесу. Особливості ділового спілкування в різних країнах. Особливості ділового спілкування в Україні.

Роль та значення невербальної комунікації. Поза та жести. Психологічні й етичні норми й принципи ділового спілкування. Психологічні особливості підготовки та проведення ділових бесід та переговорів.

Способи психологічного захисту в діловій сфері. Психологічні запоруки успішної реалізації процесу ухвалення рішення та підписання угоди.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 4

Додатковий: 2, 4, 5

Інтернет-ресурси: 3, 5, 6

Тема 10. Психологічні аспекти функціонування трудового колективу

Вплив стандартизації виробництва на психологічний стан працівників. Психологічний аспект проблеми оплати праці. Психологічні особливості навчання персоналу.

Психологічні механізми регулювання трудової поведінки персоналу. Вплив соціокультурних чинників на психологію стосунків у тріаді: працівник, працедавець, держава. Психологічний портрет східного, західного і вітчизняного працівника.

Економіко-психологічні проблеми організації управління підприємством у ринкових умовах господарювання. Лінійна організаційна структура підприємства. Функціональна організаційна структура підприємства. Лінійно-функціональна організаційна структура підприємства. Психологічні методи стимулювання особистісного та професійного розвитку персоналу. Економічна психологія суб'єктів відносин на ринку праці.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 3

Додатковий: 3, 4, 5, 7, 9

Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 5, 6

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Бурега В. В. Економічна психологія в схемах і таблицях: навч. посібник / В. В. Бурега, О. К. Любчук. Донецьк: ДонДАУ, Апекс, 2014. 63 с.

2. Бутко М. П. Економічна психологія: навч. посіб. / За заг. ред. Бутка М. П. / М. П. Бутко, А. П. Неживенко, Т. В. Пепа. К.: «Центр учбової літератури», 2017. 232 с.

3. Ложкін, Г. В. Економічна психологія: навч. посібник для студентів вищих навч. закладів / Г. В. Ложкін, В. Л. Комаровська. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2017. 457с.

4. Лусте О.О., Філіпчук Н.В. Self-Brand-Management та економічна психологія: навчальний посібник-практикум. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2018. 272 с.

Додатковий

1. Данчева О.В. Практична психологія в економіці та бізнесі / Данчева О.В., Швалб Ю.М. К: Лібра, 2017. 270 с.

2. Економічна психологія // Ходаківський Є. І., Богоявленська Ю. В., Грабар Т. П. – К: Центр навчальної літератури. 2016. 320 с.

3. Компанієць В.В. Економічна психологія: Конспект лекцій: у 3 -х ч. Харків: УкрДАЗТ, 2013. Ч.2. 90 с.

4. Методи прийняття рішень - Режим доступу до джерела: <https://app.box.com/s/d0adb609cfec1a5f3567>

5. Наумік К. Г. Економічна психологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / К. Г. Наумік. Харків: ХНЕУ, 2007. 210 с.

6. Організаційна та економічна психологія в Україні: сучасні проблеми та перспективи розвитку [Текст]: тези X Ювілейної міжнар. наук.-практ. конф. з

організаційної та екон. психології (Київ, 24-25 квіт. 2014 р.) / за наук. ред. С.Д. Максименка, Л.М., Карамушки, М.С. Корольчука. Київ : КНТЕУ, 2014. 188 с.

7. Скуловатова О. В. Методика аналізу зумовленості життєвого шляху особистості / О. В. Скуловатова // Практична психологія та соціальна робота: Науково-практичний освітньо-методичний журнал. 2011. № 4. С. 53-58.

8. Скуловатова О.В. Психологічний вплив на користувачів соціальних мереж з метою просування компанії / Скуловатова О.В. // Актуальні проблеми наукового і освітнього простору в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів / Збірник тез доповідей за матеріалами наук.-практ. конф. Т2. Мукачєво: 14-15 травня 2015. С. 168 – 170.

9. Скуловатова О.В. Психологічні особливості просування сторінок в соціальних мережах / Скуловатова О.В. // Науковий вісник Мукачівського державного університету / Збірник наукових праць. Мукачєво, 2015. Випуск 1 (1). С. 163 – 168.

10. Скуловатова О.В. Психологічні особливості осіб, що цілеспрямовано займаються «полюванням на призи» (promohunting) в соціальних мережах / Скуловатова О.В. // Міжнародна наук.-практ. конф. людина та соціум: сучасні проблеми взаємодії (психологічні та педагогічні аспекти). Львів: 25-26 вересня 2015. С. 93.

Інтернет – ресурси

1. <https://sites.google.com/site/ekonomiceskaa/home> (Економічна психологія - курс лекцій з аудіо записом та семінарськими заняттями);
2. <https://sites.google.com/site/ekonomiceskaa/knigi> (Бібліотека книг з економічної психології);
3. <http://psyfactor.org> (Сайт: Пси-фактор- бібліотека);
4. <http://www.gumer.info> (Сайт: Gumer- бібліотека);
5. <http://www.twirpx.com/library/> (Сайт: Твірпх - бібліотека);
6. <http://2psi.at.ua/eko/0-5> (Розділ авторського сайту Скуловатової О. В. присвячений економічній психології).

¹ курсивом виділені назви видань, які знаходяться в бібліотеці ДТЕУ